

Literaire bijlage bij Mijn weekblad

Gustave Flaubert (1821-1880)

Het schandaal van de eeuw

In 1856 werd een proces aangespannen tegen Gustave Flaubert wegens zijn dat jaar verschenen roman *Madame Bovary*. Het boek werd kort na verschijnen beschouwd als immoreel én als een belediging voor de Kerk. Aanklager was Ernest Pinard, die eerder ook al Baudelaire voor *Les fleurs du mal* had laten veroordelen.

Flaubert werd wél vrijgesproken en als *succès de scandale* was *Madame Bovary* plots zeer gewild. Het vonnis is merkwaardig. De rechter stelt dat realisme in de literatuur 'een ontkenning zou zijn van het schone en het goede' en daardoor schade kan toebrengen aan de openbare moraal en de goede orde. Toch spreekt hij Flaubert vrij omdat *Madame Bovary* 'een werk is waaraan blijkbaar vanuit literair oogpunt en vanuit de studie van de karakters ernstig werd gewerkt'. Flaubert werd dus niet vrijgesproken omdat de rechter vond dat een auteur in een literair werk een grote vrijheid genoot, maar omdat hij in de ogen van de rechter te goeder trouw handelde en zijn boek niet schreef om vrouwen aan te zetten tot ontucht.

1856

G. Flaubert, *Madame Bovary*

Charles Bovary studeert medicijnen in Rouaan en trouwt met een zekere Heloise. Deze sterft echter al vroeg. Op de Bertauxhoeve, waar hij vader Rouault behandelt, komt Charles in contact met de dochter des huizes, Emma. De boerendochter en Charles worden verliefd op elkaar en besluiten te

trouwen. Maar al snel valt het huwelijk Emma tegen. In de boeken die zij tijdens haar opleiding in een kloosterschool verslonden heeft, scheen alles haar veel mooier toe. Spanning en avontuur trekken haar aan. De dagelijkse sleur en de saaiheid van haar man staan daar lijnrecht tegenover. Emma wordt een grillige en lastige tante en ook haar gezondheid gaat sterk achteruit. Na verloop van tijd besluit de dokter te verhuizen naar Normandië, in de hoop daar wat meer afleiding voor zijn vrouw te vinden. In Yonville-l'Abbaye voelt Emma zich direct aangetrokken tot Leon Dupuis, die notarisklerk is en woont bij apotheker Homais. Emma en Leon zoeken elkaar steeds vaker op en Emma's echte man - Charles - heeft niets door. Haar volgende minnaar is Rodolphe Boulanger, een rijke landheer. Emma voelt zich "een heldin uit een roman", 'Ik heb een minnaar...', flitst het door haar hoofd. Toch voelt ze zich een beetje schuldig onder deze situatie, omdat deze verhouding in strijd is met haar katholieke levensovertuiging. Rodolphe laat haar echter in de steek. Dan ontmoet Emma Leon Dupuis weer en er bloeit een hele verhouding tussen Emma en Leon. Ondertussen "strooit" Emma met geld en steekt ze zich steeds dieper in de schulden. In haar financiële moeilijkheden vraagt ze hulp van Leon en Rodolphe maar beiden weigeren. Ten einde raad steelt Emma uit de apotheek een handje "arsenicum" en stopt dit in haar mond. Na een heftige doodstrijd sterft ze. Na de begrafenis vindt Charles allerlei bewijzen voor Emma's ontrouw, maar hij voelt zich eerder trots dan jaloers.

Illustratie bij Engelse uitgave uit 1905